

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการทางการศึกษา นับเป็นวิธีการพัฒนาค้นค้นใหม่ของประเทศให้ก้าวทันความรู้เดิมที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด กระบวนการทางการศึกษาจะช่วยย่นระยะเวลาในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ช่วยให้เกิดการต่อยอดและพัฒนากิจการของความรู้ต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543 : 25) จากความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ที่มีจุดประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนที่มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทย และความเป็นสากลรวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้น ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันในทุก ๆ ด้านและทุกคนมีความจำเป็นต้องดิ้นรน เพื่อความอยู่รอดกันมากขึ้น จริยธรรม จึงจำเป็นต้องได้รับการสอดแทรกไว้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะสถาบันครอบครัวหรือสถาบันการศึกษา เพราะจริยธรรมจะทำให้ทุกคนเป็นคนดี ทำให้เด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม ซึ่งการพัฒนาทางศีลธรรม จริยธรรมของเด็กนั้น จำเป็นต้องมีไปพร้อมกันในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านสังคมหรือแม้แต่ด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กเป็นต้น เพื่อให้เด็กได้มีวิวัฒนาการเจริญเติบโตทางสติปัญญา ความคิด อารมณ์ สังคมและพฤติกรรมพร้อมทั้งพฤติกรรมของเด็กเป็นไปในทางที่ถูกต้องคิงาม ตามหลักศีลธรรม จริยธรรมของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความรู้คุณธรรม พร้อมทั้งมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต เกิดทักษะ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนาศีลปะ (กรมวิชาการ. 2545 : 1-2)

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร เป็นสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ทักษะคุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 6) โดยมีจุดมุ่งหมายในการให้ผู้เรียนเป็นนักแก้ปัญหา นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ จัดให้ผู้เรียนได้สำรวจความเป็นไปในสังคมและในโลก พิจารณาร่วมมนุษย์ พุศ เจียน ประเมิน คิดคำนวณ วิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างจินตนาการและพากเพียรพยายาม ในเรื่องต่างๆ กันอย่างไร สังคมศึกษา เชื่อมโยงกิจกรรมที่มนุษย์ทำทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกัน จึงได้กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระประกอบด้วยสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ซึ่งจุดมุ่งหมายของสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม

จริยธรรมว่าด้วยมาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และมาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็น ศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนจากวิชาจริยธรรมมาเป็นสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาแทน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5)

พระพุทธศาสนาและจริยศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชนเพื่อให้เยาวชนมีการประพฤติดี ตลอดจนนิสัยและบุคลิกภาพที่ดีงามและในการจัดการเรียนการสอนจึงควรปลูกฝังทั้งในด้านความรู้ ความสามารถทักษะปฏิบัติ และ เจตคติ รวมทั้งลักษณะนิสัยที่ดีนานาประการ (กรมวิชาการ. 2539 : 2) แม้หลักสูตรพระพุทธศาสนาจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและดีขึ้นแล้วก็ตาม แต่ปัจจุบันก็ยังพบว่า การสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมีปัญหาในด้านศีลธรรม จริยธรรมมากขึ้น กล่าวคือผู้เรียนแม้จะเรียนจบไปแล้วแต่ก็ยังมีพฤติกรรม ตลอดจนอุปนิสัย จิตใจที่ออกนอกกรอบของศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งอาจเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาก็ยังพบว่า ยังคงเน้นการสอนตามเนื้อหาเป็นหลัก ขาดรูปแบบการสอนและทักษะการสอนตามหลักจิตวิทยา การเรียนรู้ รวมทั้งขาดการวางแผน การสอนที่ถูกต้องตามธรรมชาติของการสร้างเสริมจริยธรรมและค่านิยมให้

เป็นไปตามที่หลักสูตรคาดหวัง (บัญชา อึ้งสกุล, 2545 : 72) อีกทั้งความพร้อมของผู้สอนกับ ผู้เรียนก็ไม่สัมพันธ์กัน การอธิบายเนื้อหาเพื่อให้เข้าใจลึกซึ้งในวิชาพระพุทธศาสนา ยังเป็นการ อาศัยความสามารถเฉพาะตัวของผู้สอนแต่ละคนและในขณะเดียวกันฝ่ายบริหารก็ไม่ให้ ความสำคัญ โดยเข้าใจว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธน่าจะสอนได้ทุกคน จึงปล่อย ตามบุญตามกรรมและจัดครูผู้สอนเท่าที่มีบาง โรงเรียนนิมนต์พระมาช่วยสอนแต่ในภาพรวม ของประเทศ แล้วยังไม่ได้รับการปรับปรุงกระบวนการสอนอย่างเป็นระบบให้ใกล้เคียงกัน (บัญชา เกียรติจรุงพันธ์, 2546 : 68) นอกจากนี้ปัญหาอีกส่วนหนึ่งพบที่ผู้เรียน ซึ่งมีผลกระทบ จากปัญหาสังคม หลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ ค่านิยมแบบวัยรุ่น แฟชั่น ตลอดจนการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้แบบผิด ๆ จึงทำให้เยาวชนห่างไกลจาก พระพุทธศาสนา ไม่ให้ความสนใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่อง ศิลธรรม จริยธรรม แม้แต่วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาส่วนใหญ่คือวัยรุ่น และวัยรุ่น เด็กและเยาวชนไม่ให้ความสนใจและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา น้อยมากทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องที่ชาวพุทธควรจะรู้ เพราะเป็นวันที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธเจ้า พระสาวกและข้อบัญญัติหรือวินัยสงฆ์ ซึ่งในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะมี การประกอบพิธีบูชา เพื่อเป็นการน้อมระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ อันเป็น หัวใจของพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธต้องปฏิบัติร่วมกัน (วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก, 2542 : 86) ในฐานะที่เยาวชนไทยเป็นชาวพุทธ ดังนั้นการเรียนรู้ในเรื่อง พระพุทธศาสนาจึงเป็นเรื่องสำคัญแต่การเรียนรู้นั้นก็ยังไม่ได้ผลมากนัก เนื่องจาก เด็กและ เยาวชนไม่สามารถนำความรู้และหลักศีลธรรม ที่ดึงมาประพุดติปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน จนเป็นนิสัยได้ หากแต่เป็นเพียงการท่องจำเนื้อหาในระบะเวลานั้น เพื่อนำไปสอบให้ได้ คะแนนเท่านั้นแล้วก็ลืมและยังประพุดติตามแฟชั่น แอบหนีเที่ยวหรือสารพัดที่ตรงกันข้าม กับความรู้ที่เรียนมา

เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนเป็นไปตาม ทฤษฎีและกฎเกณฑ์ของสังคมที่จะคิดตัวและฝังรากลึกในจิตใจของนักเรียน ครูจำเป็นต้องนำ สื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพมาก ขึ้น โดยมีการประยุกต์การใช้สื่อการเรียนรู้อัจฉริยะสิ่งพิมพ์ (Printed Materials) และสื่อที่ไม่ใช่ สิ่งพิมพ์ (Non-printed Materials) ซึ่งชินวรงค์ ศรีงาม (2549 : 181) ได้กล่าวว่าเราเกิดมาพร้อม พัฒนาการของภาพประกอบ ภาพประกอบเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขสู่การอธิบายสิ่งที่อยู่ใน จินตนาการ เริ่มตั้งแต่ภาพประกอบที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก จนถึงภาพประกอบที่แปลก

ออกไปด้วยเทคนิคอันก้าวหน้ามากมาย ดังนั้นหนังสือภาพคือ หนังสือที่มีภาพประกอบมากกว่าตัวหนังสือมีเนื้อหาที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้เรียน ให้ผู้อ่านได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินและบางครั้งให้ข้อคิด แนวคิด และคติสอนใจ เหมาะสำหรับเด็ก ๆ นักศึกษาที่จะค้นคว้า อ่านประกอบวิชาต่าง ๆ (ฉวีวรรณ อุทากินันท์. 2527 : 2) ดังนั้นครูยุคใหม่จะต้องแสวงหาวิธีการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะเป็นรากฐานที่สำคัญ สำหรับการศึกษาดลอดชีวิต การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริงและผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นผู้จัดการหรือ ผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2545 : 9)

จากการประเมินคุณภาพสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเสี้ยววิทยาลัยสรรพ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด โดยเฉพาะในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญสามารถพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนทุกด้าน อีกทั้งสอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน สื่อการเรียน การสอนในรูปแบบหนังสือภาพประกอบการจัดกิจกรรมนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการเรียน การสอนในระดับประถมศึกษาเป็นอย่างมากและมีความเหมาะสมในการที่จะนำมาประยุกต์ หรือพัฒนาเป็นสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพราะเป็นวิชาที่เป็น นามธรรม ยากแก่ความเข้าใจและเป็นวิชาที่นักเรียนเบื่อหน่าย ซึ่งหนังสือภาพจะช่วยกระตุ้น ความสนใจให้กับผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่งผล ให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น มีความพึงพอใจต่อการเรียน มีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น และหนังสือภาพยังนำกลับมาใช้ทบทวนเนื้อหาได้บ่อย ๆ จนสร้างความคงทนในการเรียนรู้ ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่ผลการวิจัยพบว่าหนังสือภาพมี ส่วนช่วยให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาสูงขึ้น และสูงกว่าวิธีการเรียนตามปกติ มีความพึงพอใจต่อการเรียน และยังสามารถคงทนความรู้ได้ดี ยิ่งขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของพระมหาวิชาญ ธีระพันธ์ (2547 : 155) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่า หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน เรื่องศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา

วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประหยัด สุวนัตต์ (2548 : 92) พบว่า หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนเรื่องอบายมุข 6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เหมาะสมสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียน เป็นคนดี มีความเพียร มีปัญญา ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างสันติ นักเรียนมีความสนใจและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้รับผิดชอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนมีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของหลักสูตรและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น รวมถึงได้แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ สอดรับกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ให้นักเรียนมี

คุณลักษณะตรงตามความต้องการของหลักสูตร เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากลต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพเพียงใด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เพิ่มขึ้นเพียงใด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ส่งผลให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางศาสนา
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
5. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเสียววิทยาสรรพ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 24 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2.2 ความพึงพอใจ
 - 2.2.3 ความคงทนในการเรียนรู้
3. เนื้อหา ได้แก่ สารการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 10 ชั่วโมง (ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนและหลังเรียน) ดังนี้

3.1 วันมาฆบูชา	2	ชั่วโมง
3.2 วันวิสาขบูชา	2	ชั่วโมง

3.3 วันอาสาฬหบูชา	2	ชั่วโมง
3.4 วันเข้าพรรษา	2	ชั่วโมง
3.5 วันออกพรรษา	2	ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือ ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 เล่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเนื้อหาข้อ 5 เรื่อง คือวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นเสนอความรู้ใหม่ ขั้นฝึกปฏิบัติ และขั้นสรุป

หนังสือภาพ หมายถึง หนังสือที่ประกอบด้วยภาพวาดการ์ตูนลายเส้น นำเสนอความรู้ในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งวิธีการนำเสนอเป็นหนังสือ โดยใช้ภาพประกอบกับกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องละ 1 เล่ม ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. วันมาฆบูชา
2. วันวิสาขบูชา
3. วันอาสาฬหบูชา
4. วันเข้าพรรษา
5. วันออกพรรษา

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นตามเกณฑ์ 80/80

1. เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนของกระบวนการ ซึ่งเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยหนังสือภาพระหว่างการเรียนแต่ละบทเรียนได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2. เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนของผลลัพธ์ซึ่งเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจบทุกบทเรียนได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง การหาพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียนหลังจากที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งหาได้จากสูตร ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียนของผู้เรียน

ทั้งหมด ลบด้วยผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียนของผู้เรียนทั้งหมด แล้วหารด้วย (จำนวนนักเรียน)(คะแนนเต็ม) – ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียนของผู้เรียนทั้งหมด ทั้งนี้เกณฑ์ประสิทธิผลคือ 0.50 ขึ้นไป

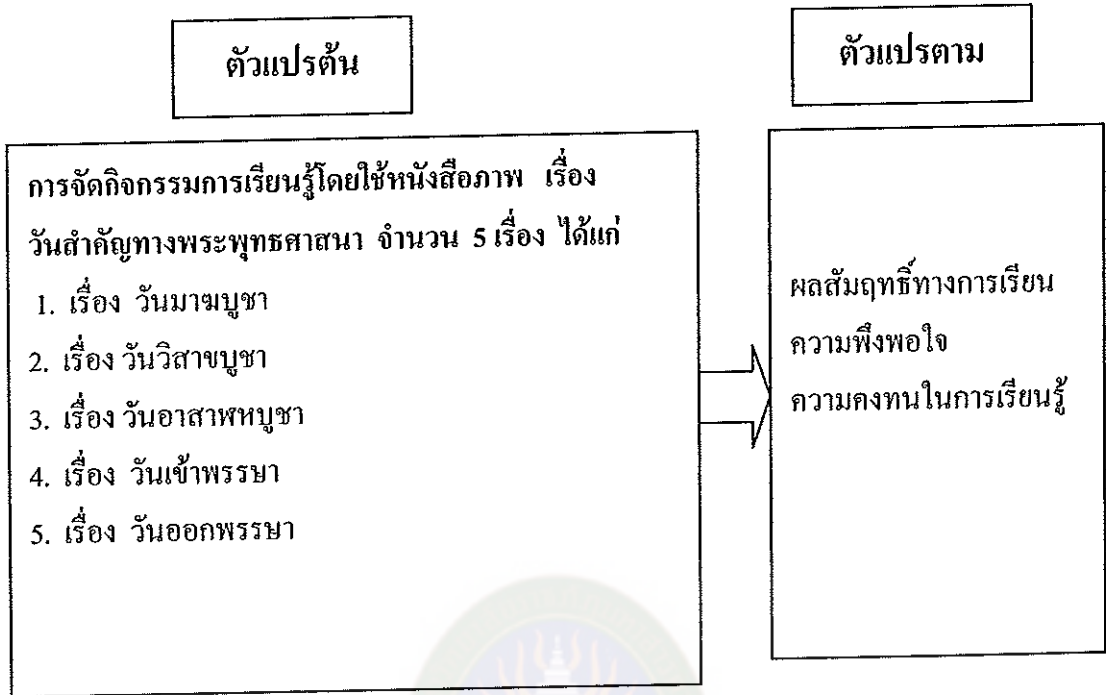
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา 5 เรื่อง คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา

ความพึงพอใจ หมายถึง ข้อคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ วัดได้โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ระดับ 5 คะแนน พอใจมากที่สุด ระดับ 4 คะแนน พอใจมาก ระดับ 3 คะแนน พอใจปานกลาง ระดับ 2 คะแนน พอใจน้อย และระดับ 1 คะแนน พอใจน้อยที่สุด

ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง การกักเก็บประสบการณ์จากที่เรียนมาแล้วหรือความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว โดยได้จากการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างการทดสอบก่อนเรียนกับการทดสอบหลังเรียน 14 วัน จากการสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเนื้อหาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นหนังสือประเภทนิทานประกอบภาพ โดยยึดหลักการสร้างหนังสือตามแนวคิดของจินตนา ไบคาซูยี (2538 : 47) ที่ยึดหลักสาระสำคัญ แก่นของเรื่องเป็นแนวทางในการเขียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยการใช้หนังสือภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หนังสือภาพช่วยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยสื่อที่นักเรียนสนใจและเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
2. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนาสนใจ โดยเฉพาะมีภาพที่เป็นภาพวาดประกอบ